

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija prigodom 25. obljetnice biskupske službe
Kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa metropolita vrhbosanskog
Sarajevo, Katedrala Presvetog Srca Isusova, 19. siječnja 2016. godine.
Liturgijska čitanja: *1 Sam 16, 1-13a; 2 Tim 4, 1-5; Mk 2, 23-28*

Dragi subrate, kardinale Vinko!

1. Danas, 19. siječnja 2016. godine, na 25. obljetnicu Tvoga ustoličenja za šestog nadbiskupa metropolita vrhbosanskog, Gospodin nas je pohodio milošću te nas snagom ljubavi Duha Svetoga okupio u Sarajevu, u ovoj prvostolnici, posvećenoj Presvetomu Srcu Isusovu. U njegovoj ljubavi živi i naša zahvalnost za dvadeset i pet godina Tvoje biskupske službe, tako bremenite i tako dragocjene. U ovoj Svetoj godini Izvanrednog jubileja milosrđa, čestitajući Tebi srebrni biskupski jubilej, dajemo milosrdnom Bogu hvalu za očitovanja njegove blizine po Tvome životu.

Draga braćo i sestre, radujem se što kao zagrebački nadbiskup mogu ovdje imati udjela u slavlju Crkve sa subraćom nadbiskupima i biskupima; s ocima provincijalima i časnim majkama provincijalkama; s braćom svećenicima, redovnicima i redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima; redovničkim kandidatima i kandidaticama; sa svakim vjernikom i vjernicom s kojima te, uzoriti Vrhbosanski nadbiskupe, Gospodin povezo susretom, molitvom, prijateljstvom i pozivom.

U istoj zahvalnosti znamo da ovo slavlje i naše čestitke, dragi Kardinale, obuhvaćaju i sve ljude do kojih je, i izvan Crkve, dopirala Božja prisutnost po Tvojim riječima, molitvama, pogledima, koracima, osjećajima; po Tvojim ljudskosti.

Upravo u toj širini i povezanosti odjeknula je živa Božja riječ današnjega misnog slavlja koja nas prosvjetljuje, unosi nadu i jača na zemaljskome putu; ona ista Riječ po kojoj je stvoren svijet i po kojoj je svaki čovjek pozvan u život; ona ista Riječ kojom je zahvaćen život i biskupska služba kardinala Vinka.

2. Dragi vjernici, razmatrajući otajstvo Božjega poziva trebamo se kloniti posvemašnjeg oslanjanja na zemaljske kriterije. Svaki Božji poziv ostaje Božjim: neočekivanim, iznenađujućim, preobražajnim i zadivljujućim. Baš onako kako govori Knjiga Mudrosti: »Plašljive su misli smrtnika i nestalne su naše namisli... Mi jedva nagađamo što je na zemlji i s mukom spoznajemo i ono što je u našim rukama: a što je na nebu, tko će istražiti? Tko bi doznao tvoju volju da ti nisi dao mudrosti i da s visine nisi poslao Duha svoga svetoga« (*Mudr 9, 14.16-17*).

Snagom tog Duha Bog poziva proroke kojima objavljuje i s pomoću kojih ostvaruje svoje naume, ali ih ne oslobađa teškoća, dvojba i zahtjevnosti usklađivanja vlastitih misli i pogleda s Božjim planovima. To se dogodilo Samuelu, poslanom u Betlehem, da posveti onoga koga je Gospodin izabrao za kralja.

Izabrani narod u to je vrijeme živio teške trenutke pod prijetnjom Filistejaca. Pritisnut sa svih strana moćnim neprijateljem, iščekivao je vrijednoga čovjeka za vođu naroda, računajući na Božju pomoć. Ipak, da bi vidjeli Božjim očima, trebalo im je više od ljudskoga načina gledanja i razmišljanja.

3. Izabravši mladoga Davida, koga ljudi nisu uzimali u obzir, Bog poziva čovjeka da bude otvoren Bogu i da ima pouzdanja u Boga. Od prvih stranica Biblije Bog objavljuje da izabire u svojoj slobodi, te da su u središtu toga izabranja oni koji nisu prvi ljudski

izbor, koji naizgled ne znače puno, ali u srcu prihvaćaju Božju volju i znaju da nije važna njihova, nego Božja snaga.

Koliko se puta moglo vidjeti, od Abela pa do Novoga saveza, kako Bog izabire neznatno, da bi učinio velika djela. Poučava nas da nitko ne smije pasti u zamku uznositosti, oholosti, samodostatnosti. Svaki čovjek treba darove u svome životu prepoznati kao Božje darove. Ništa od onoga što je nekomu dano, što mu je povjereno, od znanja do utjecaja i moći, ne smije biti zatvoreno i čuvano daleko od Boga, jer takav pristup uvijek vodi u udaljavanje od Boga.

I naš Gospodin Isus Krist pokazuje da su mu dragi skromni i ponizni ljudi, pristupa malenima i susreće grješnike koji traže Boga. U svoje kraljevstvo poziva one koje je društvo isključilo i s kojima nije računalo; daje vrijednost gurnutima na rub, prepuštenima bijedi i očaju. Tako Bog onima koje su ljudi u svojoj sebičnosti otpisali vraća dostojanstvo i povjerava dar da budu njegovi navjestitelji i znak njegove prisutnosti.

Braćo i sestre, razlog takvomu postupanju nalazimo u središnjem izrijeku današnjega prvog čitanja: »Bog ne gleda kao što gleda čovjek: čovjek gleda na oči, a Gospodin gleda što je u srcu« (*1 Sam 16, 7*). Vanjština lako može zavarati. Čuli smo da je i prorok Samuel oklijevao, našao se u kušnji i gotovo podlegao pod utjecajem privida i površnosti. Ta poruka govori da nas i u Crkvi uvijek treba voditi Božji pogled i njegova volja, prihvaćena s poniznošću.

4. Braćo i sestre, danas, s odmakom od dvadeset i pet godina, smijemo reći da se pri imenovanju mladoga svećenika Vinka Puljića vrhbosanskim nadbiskupom ponovno dogodila znakovitost Božjega poziva i izabranja. Nije nedostajalo iznenađenja i drukčijih očekivanja. Ipak, u svemu je važno ne previdjeti srce tada pozvanoga u biskupsku službu. Usuđujem se reći da je upravo to srce bilo najviše iznenađeno.

Poput Blažene Djevice Marije, svećenik Vinko nosio je svijest o svojoj neznatnosti pred zahtjevnom službom. Njegova prožetost Marijinom pobožnošću, nutarnje prihvaćanje Božjega plana i ljubav prema Crkvi stopili su se u njegovo biskupsko geslo: *Po Mariji u vjeri, nadi i ljubavi*. Bio je to prijeloman događaj ne samo u životu određenog pojedinca, nego se to dogodilo upravo na prijelomu epoha na ovim prostorima.

Dragi kardinale Vinko, i molitve i znoj prije tvoje konačne odluke prihvaćanja, krajem 1990. godine, kao da su gledali dalje od jednoga ređenja, od površnih naznaka o imenovanju te sažimali u sebi desetljeća budućnosti. Tvoja su pitanja proizlazila prije svega iz pomisli na organizaciju Nadbiskupije, na širinu potreba mjesne Crkve, na nastojanja što ih je donosilo novo vrijeme demokracije nakon urušavanja komunističkog režima, ali se već i nazirala boja krvi koja je uskoro pokazala stvarne razmjere trpljenja povjerene Ti Crkve u Bosni i Hercegovini.

Poput proroku Samuelu, Bog je dao svetomu papi Ivanu Pavlu II. da Tebe izabere i imenuje za biskupa. Vjerojatno ni sam nije slutio što će sve obuhvatiti život čovjeka na čiju je glavu, 6. siječnja 1991. godine, u bazilici svetoga Petra u Rimu, na svetkovinu Bogojavljenja, položio svoje zarediteljske ruke. Jer prijetnja se već rodila; zlo je krenulo u pohode, a mržnja u srcima sve jače plamsala.

5. Dragi Vinko, ovdje smo danas na obljetnicu Tvoga ustoličenja na ovu metropolitansku nadbiskupsku katedru. Ova obljetnica govori o prisutnosti dijecezanskog

biskupa, o trajnosti i vjernosti pastira, o ljubavi Boga koji okuplja svoj narod, poučava ga i vodi prema vrelu života i hrani na oltaru Gospodnjemu.

Ova je katedra po Tvojim službi ostala trajno živa kao simbol Kristova jasnog i strpljivog nauka, kao glas istine u vremenima koja je sveti Pavao navijestio Timoteju: »Doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrava nauka nego će sebi po vlastitim požudama nagomilavati učitelje kako im godi ušima; od istine će uho odvracati, a bajkama se priklanjanje« (2Tim 4, 3-4).

Braćo i sestre, ova katedra sluga Božjeg Josipa Stadlera znak je pastirske službe i riječi što ih je u zgodno i nezgodno vrijeme upućivao nadbiskup Vinko. I kada je postojala prijetnja da ne bude na njoj prisutan, da se udalji iz ratnim strahotama zahvaćenoga Sarajeva, on je ostao tu. Prihvatio je životnu ugroženost i boravak sa svojim narodom, boravak s patnjama svakoga čovjeka. To je vrijednost koju može do kraja izmjeriti samo Bog i koja sjaji vječnom ljepotom. Istodobno je to i najrječitiji primjer svakome koji se bori s mišlju da napusti svoju zemlju i zavičaj, a poticaj onima koji razmišljaju o povratku na svoja ognjišta. I ne radi se tu samo o osobnoj odgovornosti i hrabrosti, nego ponajprije o utjelovljenju Kristove blizine, o utjesi i snazi koju je nadbiskup Vinko naučio od Kristova križa.

To je prepoznao i Sveti Otac Ivan Pavao II., kada je nadbiskupa Vinka ubrojio u kardinalski zbor, pojačavajući znakovitost izabranja, jer je tada sarajevski nadbiskup, s četrdeset i devet godina, bio najmlađi kardinal. Dobro znamo koliko je to u ratnoj 1994. godini bio jasan znak za Crkvu i svijet, pri čemu se u Nadbiskupovoj službi, ocrtavala sva dramatičnost jedne zemlje u težnji za mirom i slobodom. Što se sve događalo u njegovu srcu i što je sve nosio u duši kao pastir ove napaćene Crkve, ostaje sačuvano u Božjemu zagrljaju. No, tragovi te blizine ostaju vidljivi, jer se odražavaju u odnosu prema povjerenim mu katoličkim vjernicima i njegovom hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini, prema pripadnicima drugih vjeroispovijesti i svim ljudima ove zemlje, prema domovini i prema vrijednostima.

6. Dragi vjernici, ovih dvadeset i pet godina svjedočili smo da su najveće patnje u društvu prouzrokovane onda kada je zanemaren čovjek, kada je pogaženo ljudsko dostojanstvo koje je čovjeku darovao Bog; kada ljudi svojim kriterijima, propisima i zakonima iskrivljuju ono što je bitno u ljudskom životu.

U današnjem Evanđelju pred nas je stavljen odnos prema danu Gospodnjem. On je sažetak ne samo našeg odnosa prema Bogu, nego i prema čovjeku i svemu stvorenomu. On je u izabranome narodu značio slobodu od robovanja, spomen na stvaranje svijeta, na našu stvorenost i na upućenost na Boga svega što postoji.

Dan Gospodnji sveti je dan, ne zato što drugi dani ne bi bili sveti, što bi bili udaljeni od Boga i njegove ljubavi, nego zato jer je to poseban dan spomena, zahvaljivanja, molitve, radosti i nade, otvorenosti prema drugim ljudima i svemu stvorenome. To jest »Božji dan« i kao takav je ponajprije dan za čovjeka, za njegovo dobro. To je za kršćane dan koji odražava brigu za siromašne i za sve koji ovise o drugima. On nije puko ustezanje od posla i nema apsolutnu vrijednost. Zato Isus kaže: »Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote«.

Braćo i sestre, ako se pregazi povezanost čovjeka i Boga; ako se ljudsko dostojanstvo dovede u ovisnost o ljudskim odlukama, zakonima i propisima, društvo se vodi u nepravdu, u porobljavanje, u nemir i sukobe. Jer, ljudskim se interesima lako može prekriti i sakriti najvažnije. Donošenjem mnoštva odredaba, koje ne idu za dobrom, nego

imaju druge ciljeve, ili dovode do nečinjenja, do neprovođenja nužnoga, ili uvode u zbrku koja pogoduje ostvarivanju nečijih sebičnih interesa.

Tako se i u političkome životu, pod krinkom demokratskih procesa, navodnih poštivanja pravila i procedure, lako može stvoriti okolnosti koje idu na štetu čovjeka, na štetu najslabijih. Zato je važno da osobito religije budu promicateljice vrijednosti čovjeka, svakoga života, počevši od nerođenih.

Koliko se samo puta uzdizao glas kardinala Vinka, da bi upozorio na zanemarivanje čovjeka, na obespravljenje naroda, na nepravde, na ponižavanje ljudskoga dostojanstva.

7. Nama kršćanima u središtu je otajstvo Božje ljubavi i milosrđa koje nam se objavilo i darovalo u Isusu Kristu. On je došao radi spasenja i sreće svih ljudi. Zbog toga se vraćamo na Bogojavljenje 1991. godine, kada je u Rimu zaređen nadbiskup Vinko. To je svetkovina očitovanja Boga svemu svijetu; to je svetkovina poklonstva Božjoj mudrosti koja progovara u poniznosti; to je susretište raznih spoznaja i ljudskih darova; to je polazište odbacivanja svakog nasilja.

Kada sve to promotrimo, ostajemo zapanjeni kako se kroz život kardinala Vinka provlačilo puno više niti od onih koje može zapisati nečiji životopis. Mislimo na Nadbiskupovu pastirsku ljubav i brigu za svećenike, za osobe posvećenog života, rad za duhovna zvanja. Kardinalu je pripalo u zadatak da, zajedno sa subraćom u episkopatu, ustroji novouspostavljenu Biskupsku konferenciju Bosne i Hercegovine, čiji je predsjednik bio u više mandata. Uz sve križeve smijemo reći da uvijek u susretu s Kardinalom sjaji kršćanska nada.

Papa Franjo je u ovu prvostolnicu, 6. lipnja 2015. godine, donio pitanje: »Što bi značilo za jednog svećenika i za jednu Bogu posvećenu osobu, danas, u Bosni i Hercegovini, služiti Kristovom stadu?« I odgovorio: »Držim da bi prije svega značilo ostvarivati *pastoral nade*, pazeći na ovce koje su u stadu, ali znati i izići iz njega u potragu za onima koji traže Radosnu vijest, a ne znaju je sami naći ili ponovno otkriti put koji vodi k Isusu; susretati ljude ondje gdje žive, pa čak i onaj dio stada koji živi izvan njegovih granica, daleko; prihvaćati one koji možda još ne poznaju Krista Isusa; brinuti se o odgoju katolika u vjeri i kršćanskome životu; ohrabrivati vjernike laike da budu promicatelji evangelizacijske misije Crkve«.

Na tragu Svete godine milosrđa tada nas je potaknuo: »U najtežim trenucima molimo Gospodina da nam dade srce koje se znade ganuti, da nam dade sposobnost suosjećanja. Ne postoji bolje svjedočanstvo od onoga da budemo blizu onima koji su u duhovnoj ili materijalnoj potrebi«. Taj *pastoral nade i sućuti* u Bosni i Hercegovini trajno je prisutan po osobi kardinala Vinka Puljića.

Dragi subrate Vinko, Bogu zahvaljujemo za Tebe, a Tebi zahvaljujemo za Boga koga uprisutnjuješ među nama po vjeri, nadi i ljubavi, po zagovoru Presvete Bogorodice Marije i blaženoga Alojzija Stepinca. Neka te Gospodin čuva u svome milosrdnome Srcu i vodi te snagom svoga Duha.

Amen.